

MAKTABGACHA TA'LIMDA RAQAMLI VOSITALAR YORDAMIDA TA'LIM-TARBIYA JARAYONINI TAKOMILLASHTIRISH

Navoiy viloyati Karmana tumani MMTB tasarrufidagi
13-DMTT direktori

Normurodova Gavhar Shoyimovna

Annotatsiya: Mazkur maqolada raqamlashtirish jarayoni sharoitida maktabgacha ta'lim tizimida kechayotgan o'zgarishlar, bu tizimni modernizatsiya qilishdagi nazariy yondashuvlar va amaliy chora-tadbirlar tahlil qilingan. Maktabgacha yoshdagi bolalarni raqamli texnologiyalarga mos ravishda o'qitish va tarbiyalash bo'yicha ilg'or xorijiy tajriba va milliy model asosida takliflar ilgari surilgan.

Kalit so'zlar: raqamlashtirish, maktabgacha ta'lim, transformatsiya, innovatsiya, zamonaviy texnologiyalar, raqamli pedagogika

Zamonaviy axborot texnologiyalarining keskin rivojlanishi barcha sohalarda, xususan, ta'lim tizimida tub o'zgarishlarni keltirib chiqarmoqda. Ayniqsa, maktabgacha ta'limda raqamli vositalar yordamida ta'lim-tarbiya jarayonini takomillashtirish bugungi kunda dolzarb masalaga aylangan. Bu jarayon, bir tomondan, pedagogik yondashuvlarni qayta ko'rib chiqishni, ikkinchi tomondan, bolalarning raqamli savodxonligini shakllantirishni talab etmoqda.

1. Raqamlashtirish va maktabgacha ta'lim: nazariy asoslar

Maktabgacha ta'limda raqamlashtirish — bu bolalar bog'chalarida o'qitish va tarbiyalash jarayonlarini raqamli texnologiyalar yordamida tashkil etishdir. Bu jarayonning asosida quyidagi nazariy tamoyillar yotadi:

Konstruktivistik yondashuv – bola bilimni o'z tajribasi orqali o'zlashtiradi;

Ko'rgazmalilik va interaktivlik – raqamli resurslar orqali bilim berish yanada ta'sirchan bo'ladi;

Differensial yondashuv – har bir bolaning individual xususiyatlariga mos tarzda raqamli metodlarni qo'llash.

Bu tamoyillar zamonaviy pedagogikada, ayniqsa, bolalarning psixologik rivojlanishiga mos ravishda ishlab chiqilmoqda.

2. Amaliy transformatsiya: raqamli vositalarning o'rni

Amaliy jihatdan maktabgacha ta'limda quyidagi raqamli vositalar keng qo'llanilmoqda:

Interaktiv doskalar va planshetlar – bolalarning qiziqishini oshiradi, ko'rgazmalilikni ta'minlaydi;

Multimedia resurslari – o'yin orqali o'qitish imkonini beradi;

Maxsus ilovalar (apps) – harf va sonlarni o'rgatuvchi dasturlar yordamida individual o'rganish ta'minlanadi.

Shuningdek, o'qituvchilar uchun mo'ljallangan onlayn platformalar (masalan, EduPage, Zoom, Google Classroom) orqali darslar tashkil etilishi mumkin. Uzoq hududlarda raqamli ta'lim vositalarining joriy qilinishi ayniqsa muhim hisoblanadi.

3. O'zbekiston tajribasi va xorijiy amaliyot

O'zbekistonda "Raqamli maktabgacha ta'lim" dasturi bosqichma-bosqich joriy qilinmoqda. YUNESKO, UNICEF kabi xalqaro tashkilotlar ko'magida bolalar bog'chalariga texnik uskunarlar ajratilmoqda. Shuningdek, pedagoglarni raqamli savodxonlik bo'yicha qayta tayyorlash ishlari yo'lga qo'yilgan.

Xorijda, masalan, Finlyandiya, Janubiy Koreya va Estoniyada maktabgacha ta'limda raqamli vositalardan keng foydalanish natijasida bolalarda mustaqil fikrlash, muammo yechish va yaratuvchanlik ko'nikmalari rivojlanmoqda. Bu tajriba O'zbekiston uchun foydali andoza bo'lib xizmat qilmoqda.

4. Transformatsiyalashdagi muammolar va yechimlar

Muammolar:

Texnik vositalarning yetishmasligi;

O'qituvchilarning raqamli savodxonlik darajasining pastligi;

Metodik materiallarning kamligi.

Yechimlar:

Davlat budjeti va xalqaro grantlar hisobidan bog'chalarni texnik jihozlash;

Pedagoglar uchun qisqa muddatli raqamli malaka oshirish kurslarini tashkil qilish;

Zamonaviy raqamli o'quv materiallarini yaratish va tarqatish.

Xulosa o'rnida: Raqamlashtirish sharoitida maktabgacha ta'lim tizimini transformatsiyalash – bu zamon talabi. Bola yoshligidanoq raqamli muhitda o'sib, axborotni qabul qilishga o'rganadi. Shu bois, raqamli texnologiyalarni maktabgacha ta'lim tizimiga joriy qilish bir yo'la pedagogik, texnologik va metodik yondashuvlarni uyg'unlashtirishni talab etadi. Bu jarayon, albatta, bosqichma-bosqich, ilmiy asoslangan va tizimli tarzda amalga oshirilishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Karimova D. “Raqamli pedagogika asoslari”, Toshkent, 2022.
2. UNESCO. Digital Learning in Early Childhood Education, 2021.
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori, PQ–5117-son, 2021 yil 14 may.
4. Axmedova G. “Maktabgacha ta’limda innovatsion yondashuvlar”, 2023.
5. YUNICEF Uzbekistan: Raqamli ta’lim loyihalari bo‘yicha hisobot, 2023.